

Kuukausiraportti – toukokuu 2024

1364/02.00.02/2024

Aluehallitus 19.06.2024 § 147

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Vs. hyvinvointialuejohtaja Ilkka Naukkarinen: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin toukokuulta tiedokseen.
Päätös	Merkittiin, että pöytäkirjan selostusosaa täydennettiin kokouksessa 18.6. aluehallitukselle lähetetyn kuukausiraportin tiedoilla. Ehdotus hyväksyttiin. Merkittiin, että Matti Kämäräinen ja Jertta Harinen poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen kello 13.30.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain johtoryhmässä, laajennetussa johtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle. Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan. Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tuloseennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja strategisen uudistusohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä.</p> <p>--- Lisätty 18.6.2024 ---</p> <p>Strategiset mittarit</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit on johdettu strategisen uudistusohjelman viidestä kärjestä eli menestystekijästä. Strategiset mittarit (taulukko 1) ovat aluehallitukseen ja -valtuustoon nähden sitovia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että toimintamme on asiakaslähtöistä ja laadukasta. Asiakaskokemusta mitataan NPS-tunnusluvun avulla kaikilla palvelutuotannon toimialueilla. Organisaatiotasoisesti tavoitetasoksi on asetettu, että NPS > = 75. Asiakaspalautejärjestelmän käyttöönottoprojekti on edennyt kevään aikana ja mittaaminen on saatu käyntiin toukokuussa.</p>

Koko organisaation toteumaluku toukokuussa oli 76 eli tavoite olisi toteutumassa.

Tavoitteenamme on järjestää asukkaillemme heidän tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja lakisääteisissä ajoissa. Palvelujen saatavuutta arvioidaan "liikennevalomallin" avulla: punainen < 80 %, keltainen 80–90 % ja vihreä 90–100 % palveluista toteutuu lakisääteisessä ajassa. Tätä mittaria on mahdollista tarkastella kuukausittain. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on toukokuun lopussa 90,2 %, joten mittari on tavoitteessa. Vuoden 2024 aluevaltuuston hyväksymässä talousarviossa on määritelty lisäpanostukset palvelujen lakisääteisyys saavuttamiselle, joten tarkempi seuranta tapahtuu strategisen uudistusohjelman yhteydessä.

Tavoitteenamme on, että hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. Tavoitteleme henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämistä vähintään viidellä prosentilla vuoden 2023 tasosta. Toukokuun lopussa sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuodesta 9,8 %, joten mittari on tavoitteessa. Sairauspoissaolot ovat jatkaneet vähenemistään ja ovat alentuneet edellisestä kuukaudesta 3,5 prosenttiyksikköä.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Vuoden 2024 tavoitteena on, että vuosikate on vähintään miljoona euroa. Hyvinvointialueetasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenrusteen perusteella kuukausittain. Toukokuun taloustietojen perusteella vuosikate olisi asettumassa noin -19,0 milj. euron tasolle, joten taloustavoite ei olisi toteutumassa. Tunnusluku on heikentynyt edelliskuukaudesta ja tavoitteen saavuttaminen vaikeutuu mitä pidemmälle vuosi etenee.

Tavoitteenamme on, että olemme luotettava organisaatio asiakkaillemme ja työntekijöillemme. Tämän tavoitteen toteutumisesta saadaan tietoa vuosittain toteutettavalla Luottamus & Maine-tutkimuksella. Tavoitteena on, että organisaatiomieliokuva kehittyy myönteiseen suuntaan ja sijoitumme viiden parhaan joukkoon hyvinvointialueiden vertailussa. Luottamus & Maine-tutkimus valmistuu kuluvan vuoden toisella puoliskolla, jolloin mittari päivittyy.

Talousarvion toteutumiseen liittyvät riskit

TA24-kirjaan on sisällytetty talousarvion toteutumiseen liittyviä taloudellisia riskejä. Talousarvioon on sisällytetty valtionrahoituksen kasvun (2,53 %) suuruinen kustannusten kasvu, mikä ei alkuvuoden toteuman perusteella ole riittävä. Strategisen uudistusohjelman toteutumisessa on tunnistettu haasteita. Uudistusohjelmaan tuotiin korvaavia toimenpiteitä ensimmäisessä osavuosikatsauksessa, jotta ohjelmaan liittyviä riskejä saataisiin pienennettyä.

Kuluvana vuonna on tärkeää seurata strategisena riskinä olevaa hyvinvointialueen arviointimenettelyn mahdollisuutta. Taulukossa 2. on arvioitu arviointimenettelyn taloudellisten kriteerien toteutumista tunnuslukujen perusteella. Tällä hetkellä näyttää, että vuosikate pitäisi olla kuluvan vuoden tilinpäätöksessä vähintään 15–17 milj. euron tasolla, jotta edellytykset eivät realisoituisi. Viimeisimmän talousennusteen perusteella vuosikate on jäämässä reilusti negatiiviseksi. Tällä hetkellä lähes kaikilla hyvinvointialueilla arviointimenettelyn kriteerit täyttyvät, minkä vuoksi valtiovarainministeriön kynnys käynnistää arviointimenettelyprosesseja on tänä vuonna korkea. Kriteerien lisäksi jo yksi lisärahoitus voi laukaista arviointimenettelyn, tämä ei ole Pohjois-Karjalassa tällä hetkellä uhkana.

Talousennuste

Talousennusteen (taulukko 3.) arvioidaan kuluvan vuoden lopussa olevan 35 milj. euroa alijäämäinen, mikä on 20 milj. euroa talousarviota sekä 5 milj. euroa edelliskuukautta huonompi. Muutetussa talousarviossa strategiseen uudistusohjelmaan sisällytetty 10 milj. euron talouden tavoiteohjelma on jaettu toimialueille sekä tuloslaskelmaan. Merkittävimpiä talousarviosta poikkeamia ovat palvelujen ostojen kehitys, joka vuodesta toiseen jatkuu talousarviota suurempana. Tällä hetkellä palvelujen ostoissa on yhteensä lähes 17 milj. euron ylityspaine muutettuun talousarvioon verrattuna. Tulosennusteen huononeminen edelliskuukaudesta johtuu pääasiassa asiakaspalvelujen ostojen kasvuista. Osavuosikatsaus 1. jälkeen useiden hyvinvointialueiden palvelujen käyttö on ollut selvässä kasvussa, mikä näkyy lisääntyneitä ostopalvelukustannuksina.

Lomapalkkavelka on viimeisinä vuosina kasvanut muutamalla miljoonalla ja sama kehitys näyttäisi jatkuvan, kustannusvaikutus ennusteessa on noin 3,0 milj. euroa. Lomapalkkavelan kasvun taittamiseksi on päätetty lisätoimenpiteistä ja tässä vaiheessa lomapalkkavelan kasvuennuste on taittunut, koska vuoden vuosilomat suunnitellaan ja pidetään lomaohjeistuksen mukaisesti.

Nyt arvioidun talousennusteen lisäksi talouden toteumassa on arviolta reilun 20 milj. euron lisäriski, joka on vaarassa realisoitua, ellei talouskehitystä saada käännettyä tavoiteltuun suuntaan. Lisäriskiä tällä hetkellä aiheuttavat talousarvioon sisältyvät omaisuuden myynnit, strategisen uudistusohjelman toteutuminen, tytär- ja osakkuusyhteisöjen kulukehitys varsinkin ict- ja laitoshuoltokustannuksissa sekä ylityspaineet aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa. Arvio lisäriskien suuruudesta on kasvanut yli 5 milj. euroa edelliskuukaudesta pääasiassa uudistusohjelman toteuttamisen haasteiden takia.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menupuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, niin hyvinvointialueen tulosennusteen arvioidaan olevan 20 milj. euroa talousarviota huonompi. Pelkkä strategisen uudistusohjelman toteuttaminen ei riitä, joten toimialueet ovat kartoittaneet huhti-toukokuun aikana lisää tehostamistoimenpiteitä ja kulujen väliaikaisia karsimisia. Nämä on myös laitettu toteutukseen. Lisätoimenpiteiden vaikutuksia on nähtävillä toimialueiden

toteumatiedoissa, mutta palvelujen ostojen poikkeava kehitys on viemässä talouden kehitystä entistä kauemmaksi talousarviosta.

Strateginen uudistusohjelma

Taulukossa 4. on kuvattu talouden tavoiteohjelman 10 milj. euron eteneminen. Tällä hetkellä eurotavoitteesta 4 % on toteutettu ja reilut 60 % etenee suunnitellusti. Haasteita toimenpiteiden toteutumisessa arvioidaan olevan 20 % osalta ja 16 % ei etene tai valmistuu alle tavoitteen. Eniten haasteita on henkilöstöohjelman toteuttamisessa. Lakisääteisyys turvaamisen osalta (taulukko 6) noin 64 % on joko toteutunut tai toteutumassa suunnitellusti. Tällä hetkellä 30 % osuudessa arvioidaan olevan haasteita, nämä pääosin johtuvat ikääntyneiden asumispalvelujen saatavuudesta. Strategisen uudistusohjelman oletetaan toukokuun lopun tilanteen perusteella toteutuvan kuitenkin tavoitteiden mukaisesti, vaikka riskejä uudistusohjelman toteuttamiselle on edellisiä kuukausia enemmän havaittavissa. Mahdolliset muutostarpeet uudistusohjelmaan arvioidaan tarkemmin 2. osavuosikatsauksen yhteydessä.